

International Science Group

ISG-KONF.COM

XXXV

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"MODERN METHODS OF SOLVING SCIENTIFIC
PROBLEMS OF REALITY"**

Varna, Bulgaria

September 05 - 08, 2023

ISBN 979-8-89145-198-8

DOI 10.46299/ISG.2023.1.35

MODERN METHODS OF SOLVING SCIENTIFIC PROBLEMS OF REALITY

Proceedings of the XXXV International Scientific and Practical Conference

Varna, Bulgaria
September 05 – 08, 2023

UDC 01.1

The 35th International scientific and practical conference “Modern methods of solving scientific problems of reality” (September 05 – 08, 2023) Varna, Bulgaria. International Science Group. 2023. 195 p.

ISBN – 979-8-89145-198-8

DOI – 10.46299/ISG.2023.1.35

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

18.	Ковальчук О.В., Прокопчук Н.Р. НАВЧАННЯ МОДЕЛЯМ ВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ПРОЯВЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КУЛЬТУРИ	106
PHILOLOGY		
19.	Козак С.В. ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ	109
20.	Крижко О.А. ГІПЕРО-ГІПОНІМІЧНІ ВІДНОШЕННЯ ЗООМОРФНИХ ОБРАЗІВ В УКРАЇНСЬКИХ КАЗКАХ ПРО ТВАРИН	112
21.	Рубан А.А. ПРО СЮЖЕТНО-КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ "ПАНЧАТАНТРИ": ЗАГАЛЬНІ ЗАУВАЖЕННЯ	121
PSYCHOLOGY		
22.	Бабчук М.І. ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЇ	123
23.	Романовська Д.Д. ПОСТКОВІДНА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	127
24.	Слута І.Є. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГУ В БІОХАКІНГУ	131
TECHNICAL SCIENCES		
25.	Matiishyn L. CHARACTERISTICS OF THE MAIN TECHNOLOGIES FOR OBTAINING NITROGEN TO INCREASE THE COEFFICIENT OF HYDROCARBONS	134
26.	Matkivskiy S. OPTIMIZATION OF WELL PLACEMENT FOR GAS RECYCLING IN GAS CONDENSATE RESERVOIRS	137
27.	Головко В., Штофель О., Красиков І. ФРАКТАЛЬНІ ЗАМІРИ СТРУКТУРИ МЕТАЛУ ЗВАРНИХ ШВІВ. Ч.2	140

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЇ

Бабчук Микита Ігорович,
викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки
Одеського національного економічного університету

Область наукового знання, що вивчає відносини між психічними та фізіологічними явищами, називається психофізіологією. Згідно із сучасними науковими уявленнями психофізіологія являє собою галузь науки, яка вивчає закономірності співвідношення психологічного і фізіологічного для встановлення психофізіологічних механізмів життєдіяльності у поведінки, розвитку, навчання та праці людини. Предметом вивчення психофізіології можна вважати саме психофізіологічні механізми життєдіяльності, поведінки, розвитку, навчання та праці людини [2].

Психофізіологія має міждисциплінарні зв'язки з багатьма науками, що вивчають індивідуально-психологічні особливості людини. Так, сучасна нейропсихологія, узята в повному об'ємі своєї проблематики, орієнтована на вивчення мозкової організації психічної діяльності не тільки в патології, але і в нормі. Відповідно цьому коло досліджень нейропсихології розширилося; з'явилися такі напрями, як нейропсихологія індивідуальних відмінностей, вікова нейропсихологія. Останнє фактично приводить до стирання меж між нейропсихологією і психофізіологією. Нарешті, слід вказати на співвідношення фізіології ВНД (вищої нервової діяльності) і психофізіології [3].

У сучасній науці відбувається інтеграція різних дисциплін (нейрофізіології, нейрогенетики, нейрохімії, нейропсихології, психофізіології та ін), що вивчають роботу мозку, в єдину нейронауку (neuroscience). Завдання нейронауки, на думку Erol Başar та Sirel Karakaş, полягає в тому, щоб не обмежуватися виділенням окремих локусів мозку, а прагнути виявляти компоненти різних складних систем, які задіяні у генерації певного психічного феномену [5]. Ця теза узгоджується з поглядами засновників вітчизняної психофізіології та нейропсихології, які постулювали вивчати мозкові структури, відповідальні за реалізацію психічних функцій згідно з системним принципом. Останнім часом і в галузі диференціальної психофізіології намагаються відійти від «конкретних робіт, які створили безліч лінійно пов'язаних індивідуальних відмінностей», і вийти на шлях «системного дослідження реальності цілісної індивідуальності» [1].

Психологія особистості намагається описувати цілісного індивідуума, т. е. його загальні риси та індивідуальні відмінності [4]. У цьому сенсі, як вважає Carolyn C. Morf [6], ця дисципліна знаходиться в центрі інших наук, які вивчають рушійні сили розвитку особистості. Довгострокове завдання психології особистості як науки – зуміти поєднати окремі механізми та процеси різного рівня аналізу та використовувати їх, щоб характеризувати та передбачати патерни поведінки, думки та емоції індивідуумів. Але це завдання потребує виходу за межі традиційної науки. Психологія особистості, як міркує С. Morf, сконцентрована на розумінні функціонування та організації відмінних

характеристик людини загалом. Тому дослідження особистості може поєднати різні міждисциплінарні рівні аналізу, подолати довільні лінії розмежувань науки та поєднатися з релевантними міждисциплінарними областями, присвяченими розумінню психологічних явищ незалежно від традиційних меж науки. Це означає, що психологія особистості як наука повинна вивчати цілісного індивідуума в його біологічному та соціальному контексті, а саме, біологічний та генетичний вклади у становленні індивідуальності, периферичні та центральні нервові механізми, емоційні та пізнавальні процеси, так само, як і міжособистісні та соціальні відносини, до яких залучено людину [6]. L. Hjelle, D.Ziegler у своїй книзі зазначали, що «більшість персонологів сьогодні згодні, що індивідуальні відмінності частково кореняться в біологічних процесах та генетичній схильності. У міру збільшення наших знань про біологічну основу поведінки та психічних процесів у поєднанні з розвитком складних дослідницьких проектів, здається, опір розумінню особистості в термінах біології та генетики буде зламано» [7].

C. Mogf вважає, що, описуючи конструкт особистості у широкому значенні, ми в першу чергу повинні зрозуміти залучені до нього біологічні та нейрофізіологічні процеси, генетичний внесок і навіть еволюційне значення даного феномену [6]. У цьому переліку, як ми вважаємо, вже запропоновано програму міждисциплінарного вивчення цілісної особистості (індивідуальності), яку можна реалізовувати в новому напрямку, що виявляється на стику нейронауки, диференціальної психофізіології та психології особистості, – «Personality neuroscience». Таких міждисциплінарних досліджень на сьогодні накопичилося досить багато. Це широкий діапазон публікацій: починаючи від робіт про генетичний базис особистісних рис та «генотип-середовищну взаємодію» і до досліджень, що використовують різноманітні нейробиологічні, фармакологічні, психофізіологічні методи, щоб виявити кореляції між фізіологічними параметрами індивідуальності та елементами її соціальної поведінки [8]. В таких роботах вчені не просувають жодної форми біологічного редукціонізму, тому що основні механізми свідомості (в англійській літературі використовується термін «mind») та поведінки повністю не пояснюються лише біологічним чи соціальним аспектом вивчення [6]. При інтерпретації виявлених взаємозв'язків біологічних та психологічних феноменів має застосовуватися багаторівневий інтегративний аналіз поведінки людини, про яку згадують John T. Sasiopро та ін.[9].

Philip Corr зауважує, що здається привабливим перевірити біологічні моделі особистості, реєструючи фізіологічні процеси, безпосередньо використовуючи периферичні (наприклад, шкірно-гальванічну реакцію) та центральні (наприклад, електроенцефалограму) параметри активності нервової системи. При цьому він застерігає, що дослідник повинен звернути увагу на те, що прямі виміри не більш «біологічні», ніж менш прямі, такі як поведінкові чи вербальні відповіді [10].

Gerhard Stemmler і Jan Wacker вважають, що домінуюча парадигма в біопсихологічному дослідженні особистості прагне встановлювати взаємозв'язки

між виразністю емоційних, мотиваційних характеристик (крос-ситуативних індивідуальних відмінностей, що повторюються) і параметрів фізіологічної активності. Альтернативний підхід концептуалізує риси як диспозиції, що активізуються лише у певних ситуативних контекстах. Отже, виявлені взаємозв'язки будуть релевантні лише рисам у відповідних ситуаціях, у якій включаються фізіологічні системи організму, що лежать в основі прояву даних рис особистості [11]. За визначенням дослідників, психофізіологічне дослідження особистості прагне розкрити біологічні джерела для константних (стійких) міжособистісних відмінностей, що виявляються у поведінці, думках та почуттях індивідуума. Центральне припущення даного підходу – що фізіологічна активація є поведінка (сформульоване Engel, 1986) і – подібно моторній поведінці, що спостерігається – це поведінка, що відображає деяку частину активності біологічних поведінкових систем, пов'язаних з особистістю. Тут вони уточнюють, що це, звичайно, не той випадок, коли «особистість» може бути знайдена десь в ядрі мозку. Але мозок складається з багатьох структур, що регулюють різні стани організму (гомеостатичний, мотиваційний, емоційний, когнітивний та ін). Враховуючи різноманітність анатомічних та функціональних структур, мозок людини відтворює специфічну поведінку, думки та сприйняття себе, вельми унікальні для конкретного індивідуума [11].

Robert W. Levenson, обґрунтовуючи застосування психофізіологічних методів до вивчення особистості, міркував так. Щодо природи особистості ми прийматимемо, що такий конструкт існує і, відповідно, існують риси особистості. Щодо фізіології припускатимемо, що різні фізіологічні процеси демонструють стійкі відносини з психологічними явищами, що виявляються поза організмом. Психофізіологія може забезпечити деяку інформацію, яка може бути отримана як зокрема, і у цілому під час використання інших методів дослідження. Багато з найцікавіших питань у психології це саме ті, які описують взаємодію свідомості та тіла. Психофізіологія забезпечує набір доступних інструментів, щоб вивчати фізіологічні основи психіки та поведінки. Адекватне використання психофізіологічного виміру стосовно будь-якого психологічного конструкту ґрунтується на наявності фізіологічної основи в цьому конструкті (наприклад, вивчення тривожності, нейротизму тощо). Інші конструкти особистості можуть не мати очевидного фізіологічного компонента, але можна побудувати непрямі теоретичні умовиводи за допомогою різних пояснювальних моделей (наприклад, як теорія занепокоєння (anxiety) Грея або як теорія arousal Айзенка) [12].

Таким чином, можна зробити висновок, що психофізіологія, яка виникла як експериментальна гілка психології, значною мірою залишається такою й у час, компенсуючи недосконалість теоретичного фундаменту різноманіттям і витонченістю методичного арсеналу.

Література:

1. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія розвитку: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: УАІД «Рада», 2022. 327 с.

2. Коқун О.М. Психофізіологія. Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2006. 184с.
3. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 194 с.
4. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
5. Başar E., Karakaş S. Neuroscience is awaiting for a breakthrough: An essay bridging the concepts of Descartes, Einstein, Heisenberg, Hebb and Hayek with the explanatory formulations in this special issue // *International J. of Psychophysiology*. 2006. Vol. 60, No. 2. P. 194–201.
6. Morf C. C. Personality at the hub: Extending the conception of personality psychology // *Journal of Research in Personality*. 2002. Vol. 36. P. 649–660.
7. Hjelle Larry, Ziegler Daniel "Personality Theories: Basic Assumptions, Research, and Applications", 3th ed., 1992. 402с.
8. Reuter M., Schmitz A., Corr P., Hennig J. Molecular genetics support Gray's personality theory: The interaction of COMT and DRD2 polymorphisms predicts the behavioral approach system // *International J. of Neuropsychopharmacology*. 2006. Vol. 9, No. 2. P. 155–166.
9. Cacioppo J. T., Berntson G. G., Sheridan J. F., McClintock M. K. Multilevel integrative analyses of human behavior: Social Neuroscience and the complementing nature of social and biological approaches // *Psychological Bulletin*. 2000. Vol. 126, No. 6. P. 829–843.
10. Corr P. J. Reinforcement sensitivity theory and personality // *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 2004. Vol. 28, No. 4. P. 317–332
11. Stemmler G., Wacker J. Personality, emotion, and individual differences in physiological responses // *Biological Psychology*. 2010. Vol. 84. P. 541–551.
12. Levenson R. W. Personality research and psychophysiology: General considerations // *J. of Research in Personality*. 1983. Vol. 17. P. 1–21.